

**WETENSCHAPPELIJK COMITÉ
VAN HET FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE VEILIGHEID
VAN DE VOEDSELKETEN**

ADVIES 26-2012

Betreft: Ontwerp van koninklijk besluit betreffende de hygiëne van levensmiddelen van dierlijke oorsprong (dossier Sci Com 2012/18).

Advies goedgekeurd door het Wetenschappelijk Comité op 14/09/2012.

Samenvatting

Er wordt aan het Wetenschappelijk Comité gevraagd om het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de hygiëne van levensmiddelen van dierlijke oorsprong te evalueren. Het Wetenschappelijk Comité formuleert een aantal specifieke opmerkingen bij het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit.

Summary

Advice 26-2012 of the Scientific Committee of the FASFC on the draft royal decree on the hygiene of foods of animal origin

The Scientific Committee is asked to evaluate the draft royal decree on the hygiene of foods of animal origin. The Scientific Committee formulates some specific remarks on the present draft royal decree.

Sleutelwoorden

koninklijk besluit – hygiëne – levensmiddelen van dierlijke oorsprong

1. Referentietermen

1.1. Wetgeving

- Verordening (EG) Nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne
- Verordening (EG) Nr. 853/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong
- Verordening (EG) Nr. 2073/2005 van de Commissie van 15 november 2005 inzake microbiologische criteria voor levensmiddelen
- Koninklijk besluit van 22 december 2005 betreffende de hygiëne van levensmiddelen van dierlijke oorsprong

1.2. Wettelijke context

Het ontwerp van koninklijk besluit waarop deze adviesaanvraag betrekking heeft, is het tweede deel van het ontwerp dat ertoe strekt twee besluiten tot stand te brengen op basis van de oorspronkelijke tekst van het koninklijk besluit van 22 december 2005 betreffende de hygiëne van levensmiddelen van dierlijke oorsprong, om een onderscheid te maken tussen de materies die verband houden met primaire producten (waarvoor geen erkenning vereist is) en de materies (versoepelingen) die verband houden met erkende inrichtingen met een beperkte capaciteit. Over het eerste deel van het ontwerp heeft het Wetenschappelijk Comité reeds een advies uitgebracht (advies 02-2012).

Het tweede deel van het ontwerp is gebaseerd op titels V en VI en op bijlagen IV, V, VI, VII, VIII en IX van het koninklijk besluit van 22 december 2005 betreffende de hygiëne van levensmiddelen van dierlijke oorsprong en beoogt de vastlegging van bijkomende nationale bepalingen bij verordening (EG) Nr. 853/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong. Het bevat ook een aantal nationale bepalingen die een aanvulling zijn op de hierboven vermelde verordening.

1.3. Vraagstelling

Er wordt aan het Wetenschappelijk Comité gevraagd om het ontwerp van koninklijk besluit betreffende de hygiëne van levensmiddelen van dierlijke oorsprong te evalueren.

Meer specifiek werden in het ontwerp van koninklijk besluit de volgende maatregelen gepast geacht, welke voortvloeien uit een zekere flexibiliteit ten aanzien van sommige in de bijlagen vastgelegde eisen van verordening (EG) Nr. 853/2004:

- Het slachten van loopvogels in slachthuizen voor pluimvee en lagomorfen wordt toegestaan.
- Loopvogels, ganzen en eenden voor de productie van foie gras, en klein vederwild mogen geslacht worden in het bedrijf waar ze zijn gekweekt met als doel deze bedrijven op te nemen in de keten van erkende slachthuizen.
- De slachthuizen van als landbouw gehouden hoefdieren moeten niet beschikken over een afzonderlijke stal voor zieke of verdachte dieren als alle dieren in observatie zijn geplaatst en evenmin als het gaat om kleine slachthuizen waar de dieren niet de nacht doorbrengen op het terrein.

- De verwijdering van ingewanden uit het karkas van pluimvee en konijnen < of = 6 maand mag beperkt worden tot de darmen.

Overwegende de besprekingen tijdens de werkgroepvergadering van 7 augustus 2012 en de plenaire zitting van 14 september 2012;

geeft het Wetenschappelijk Comité het volgende advies:

2. Advies

Het Wetenschappelijk Comité maakt de volgende opmerkingen bij het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit:

Verwijzing	Opmerking
Art. 5	De term 'personen vreemd aan de inrichting' dient gespecificeerd te worden.
Art. 11	In § 2, 1° wordt een afwijking toegestaan op § 1, 4°, wat impliceert dat met cysticerci geïnfesteerd vlees dat bekomen is bij particuliere slachting wel mag aanwezig zijn in een uitsnijderij. Dit dient ook te worden toegestaan in § 1, 3° voor met cysticerci geïnfesteerd vlees dat niet bekomen is bij particuliere slachting.
Art. 11, § 3	De term 'menselijke voeding' dient vervangen te worden door 'menselijke consumptie'. Dit geldt voor het volledige document (o.a. ook in Art. 18, § 4).
Art. 14, § 1	Het woord 'onmiddellijk' dient vervangen te worden door 'op een door hem bepaald tijdstip'. Een dier dat gewond is, kan onmiddellijk geslacht worden, maar wanneer een dier ziek is, dient het op het einde van de dag te worden geslacht om contaminatie te voorkomen. Op die manier kan bovendien een bijkomende reiniging en desinfectie vermeden worden.
Art. 21, 4°	Het Wetenschappelijk Comité vraagt zich af wat er bedoeld wordt met 'andere toegelaten bestemming dan het destructiebedrijf' en in welke omstandigheden dit zou kunnen plaatsvinden.
Art. 29	Het Wetenschappelijk Comité gaat hiermee akkoord indien 'erkende slachthuizen voor pluimvee en lagomorfen' vervangen wordt door 'erkende slachthuizen voor als landbouwhuisdier gehouden hoefdieren'.
Art. 30	Het Wetenschappelijk Comité gaat ermee akkoord dat wordt toegelaten dat exploitanten loopvogels, ganzen en eenden voor de productie van foie gras, en gekweekt klein vederwild slachten op het bedrijf waar ze zijn gekweekt.
Art. 37	Het laatste deel van de zin, namelijk 'mits voorafgaande toestemming van de bevoegde Controle-eenheid van het Agentschap' dient geschrapt te worden. Het Agentschap zelf en niet de bevoegde Controle-eenheid van het Agentschap dient deze toestemming te geven via het koninklijk besluit.
Art. 38	Het Wetenschappelijk Comité vraagt zich af of rauwe room uitgesloten wordt. Artikel 10, 8., b) van verordening (EG) Nr. 853/2004 geeft evenwel ook voor rauwe room deze mogelijkheid.
Bijlage I, I, 2	Er wordt gesteld dat de temperatuur in koel- en vrieslokalen moet worden opgenomen en geregistreerd. Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat de

	tekst in het huidig koninklijk besluit dient behouden te worden. Ook dient vermeld te worden dat indien een dergelijk registratiesysteem niet voorhanden is, de registratie ten minste dagelijks moet gebeuren met behulp van een minimum-maximumthermometer.
Bijlage III, I, 6	Het Wetenschappelijk Comité acht afzonderlijke afsluitbare stallen wel nodig, aangezien het onverantwoord is om alle in de gewone stal aanwezige dieren in observatie te plaatsen, terwijl het slechts nodig is om één of meerdere dieren in observatie te plaatsen. Er wordt dan ook voorgesteld om dit punt te schrappen.
Bijlage III, I, 7	Dit punt dient geschrapt te worden. Volgens bijlage III, hoofdstuk II, 1., a) van verordening (EG) Nr. 853/2004 moeten slachthuizen beschikken over adequate en hygiënische stallen voor de aangevoerde dieren, gezien de weersomstandigheden in ons land. Het Wetenschappelijk Comité merkt hierbij op dat bij ongunstige weersomstandigheden de vacht van het dier nat kan worden, wat het risico op karkasbezoedeling en bijgevolg het risico voor de menselijke gezondheid vergroot. Dit is terug te vinden in het Vademecum voor propeere dieren in het slachthuis, dat beschikbaar is op de website van het FAVV (http://www.favv-afsca.be/thematischepublicaties/documents/2008-06_VM_SD_nl.pdf). Ook omwille van het dierenwelzijn moeten de dieren minstens over stallen beschikken wanneer ze op het terrein van het slachthuis verblijven.
Bijlage III, IV, 1	Dit punt is overbodig aangezien het overeenkomt met verordening (EG) Nr. 2073/2005 en dient bijgevolg geschrapt te worden.
Bijlage III, IV, 2	In dit punt dienen enkel de verschillen ten opzichte van verordening (EG) Nr. 2073/2005 te worden opgenomen.
Bijlage III, IV, 4	Dit punt dient geschrapt te worden aangezien verordening (EG) Nr. 2073/2005 bemonsteringen in de koelkamer niet toestaat.
Bijlage III, IV, 5	In de eerste paragraaf wordt gesteld dat monsters geanalyseerd moeten worden, gebruik makend van bepaalde ISO methoden. Het Wetenschappelijk Comité gaat hier niet mee akkoord en is van mening dat monsters geanalyseerd moeten worden volgens de methoden die erkend zijn door het FAVV. De lijst van de door het FAVV erkende microbiologische methoden is beschikbaar op de website van het FAVV (http://www.favv.be/laboratoria/erkendelaboratoria/dienstnotas/documents/2012-04-12_Lijst-microbio-methoden_v12.pdf). In de tweede paragraaf dient 'uiterlijk binnen 72 uur' vervangen te worden door 'in uitzonderlijke gevallen kan de tijd maximaal 72 uur bedragen'. Ook dient de analyse van de monsters niet later dan 72 uur in plaats van niet later dan 96 uur na de bemonstering uitgevoerd te worden.
Bijlage III, IV, 6	In dit punt dienen de paragrafen onder de tabellen geschrapt te worden, aangezien ze overeenkomen met verordening (EG) Nr. 2073/2005. In Tabel 1 dient de waarde voor het criterium waarbij een overschrijding ervan een ontoereikend resultaat voor het totaal kiemgetal betekent 4,5 log kve/cm ² te bedragen in plaats van 4,0 log kve/cm ² (zie advies 39-2006 van het Wetenschappelijk Comité).
Bijlage III, IV, 7	Het Wetenschappelijk Comité gaat niet akkoord met de criteria voor een vermindering van de versoepelde frequentie voor slachthuizen met beperkte capaciteit. De volgende criteria worden voorgesteld: gedurende 3 opeenvolgende bemonsteringsbeurten toereikende resultaten voor de bepaling van het totale kiemgetal en de <i>Enterobacteriaceae</i> , en gedurende 10 opeenvolgende bemonsteringsbeurten voor de bepaling van <i>Salmonella</i> .

	<p>Vanaf 'Wanneer ontoereikende resultaten worden verkregen...' dient in een afzonderlijk punt te worden opgenomen (punt 8), aangezien dit geldt voor alle slachthuizen en niet alleen voor kleine slachthuizen.</p> <p>De laatste zin van punt 7 ('Als er meerdere lijnen zijn...') dient geschrapt te worden.</p>
Bijlage III, V	<p>De vroeger wettelijk opgelegde controlemethode op reiniging en desinfectie is niet meer van toepassing. Het Wetenschappelijk Comité vindt dat dit punt geschrapt dient te worden uit de bijlage van het koninklijk besluit, aangezien het wel is opgenomen in de generische autocontrolegids voor slachthuizen, uitsnijderijen en inrichtingen voor de vervaardiging van gehakt vlees, vleesbereidingen en separatorvlees voor als landbouwhuisdier gehouden hoefdieren (G-018). Bovendien zijn de normen in punt 5 zijn te tolerant.</p>
Bijlage IV, III	<p>Het Wetenschappelijk Comité gaat akkoord dat wordt toegelaten dat het verwijderen van de ingewanden uit karkassen van pluimvee en konijnen die maximum 6 maanden oud zijn, tot de darmen kan worden beperkt. In de eerste zin dient echter het woord 'eventueel' geschrapt te worden.</p>
Bijlage IV, overeenkomst, punt 1	<p>Er dient duidelijker gesteld te worden dat het slachthuis tijdens een particuliere slachting erkend moet blijven en dat enkel de keuring niet moet aangevraagd worden.</p>
Bijlage IV, overeenkomst, punt 2	<p>De zin in dit punt is onduidelijk. Er dient duidelijker gesteld te worden dat karkassen en vlees van enerzijds slachtingen met keuring en anderzijds particuliere slachtingen apart opgeslagen moeten worden. Ook dient gesteld te worden dat levende dieren voor particuliere slachting apart moeten verblijven op het slachthuis, alsook apart moeten geslacht worden. Daarnaast vindt het Wetenschappelijk Comité dat hier gesteld dient te worden dat particuliere slachtingen op het einde van de slachtdag moeten plaatsvinden, t.t.z. na de commerciële slachtactiviteiten. Het risico op een contaminatie afkomstig van particuliere slachtingen wordt dan tot een minimum beperkt, wat het risico voor de volksgezondheid verkleint. Immers, bij dieren die geslacht worden voor particulier gebruik is niets geweten over het <i>Salmonella</i>-statuut. Op die manier wordt bovendien een bijkomende reiniging en desinfectie na de particuliere slachting en vóór het hervatten van de commerciële slachtactiviteiten vermeden.</p>
Bijlage IV, overeenkomst, punt 8	<p>Het woord 'slachtingen' dient vervangen te worden door 'slachtbeurten'.</p>
Bijlage IV	<p>Het Wetenschappelijk Comité stelt voor om specifieke voorschriften met betrekking tot voor karkassen van pluimvee geldende microbiologische criteria op te nemen in de bijlage van het koninklijk besluit. Analooq aan de voor karkassen van als landbouwhuisdier gehouden hoefdieren geldende microbiologische criteria, kunnen ook in dit geval versoepelde frequenties worden opgenomen voor slachthuizen met beperkte capaciteit.</p>
Bijlage V, 2, 3°	<p>Er dient vermeld te worden dat het feit dat de lever en één nier altijd bij het grof vrij wild aanwezig dienen te zijn bij aankomst in een wildbewerkingsinrichting in tegenstelling is tot bijlage III, sectie IV, hoofdstuk II, 4., a) van verordening (EG) Nr. 853/2004.</p>

3. Conclusie

Het Wetenschappelijk Comité formuleert een aantal specifieke opmerkingen bij het voorliggende ontwerp van koninklijk besluit.

Voor het Wetenschappelijk Comité,
De Voorzitter,

Prof. Dr. Ir. André Huyghebaert
Brussel, 27/09/2012

Leden van het Wetenschappelijk Comité

Het Wetenschappelijk Comité is samengesteld uit de volgende leden:

D. Berkvens, C. Bragard, E. Daeseleire, P. Delahaut, K. Dewettinck, J. Dewulf, L. De Zutter, K. Dierick, L. Herman, A. Huyghebaert, H. Imberechts, G. Maghuin-Rogister, L. Pussemier, K. Raes, C. Saegerman, B. Schiffers, M.-L. Scippo, W. Stevens, E. Thiry, T. van den Berg, M. Uyttendaele, C. Van Peteghem

Dankbetuiging

Het Wetenschappelijk Comité dankt de Stafdirectie voor risicobeoordeling en de leden van de werkgroep voor de voorbereiding van het ontwerp advies. De werkgroep was samengesteld uit:

Leden Wetenschappelijk Comité

L. De Zutter (verslaggever), K. Dierick, H. Imberechts

Wettelijk kader van het advies

Wet van 4 februari 2000 houdende oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, inzonderheid artikel 8;

Koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen;

Huishoudelijk reglement, bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, goedgekeurd door de Minister op 9 juni 2011.

Disclaimer

Het Wetenschappelijk Comité behoudt zich, te allen tijde, het recht voor dit advies te wijzigen indien nieuwe informatie en gegevens ter beschikking komen na de publicatie van deze versie.